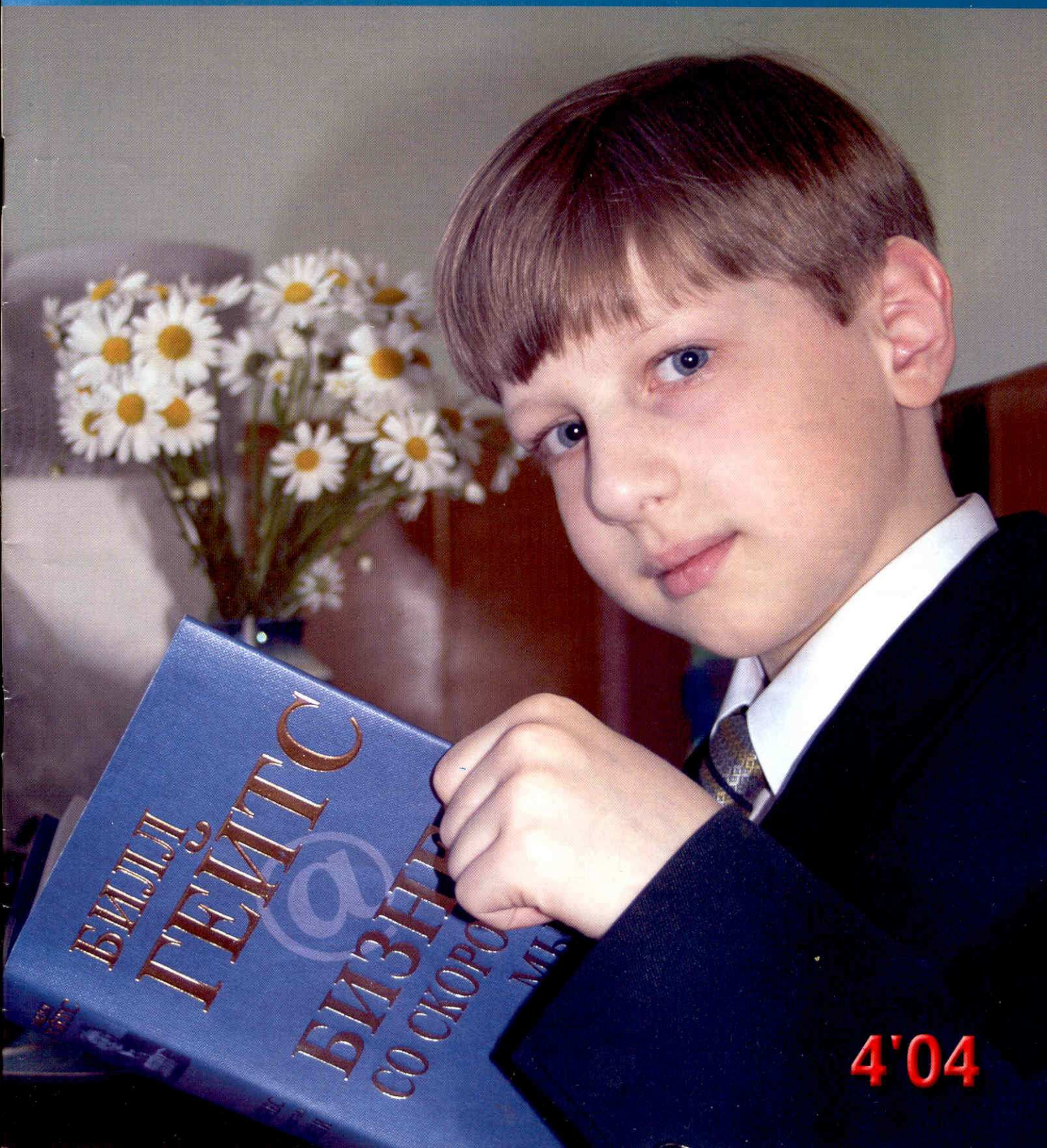

КОМП'ЮТЕР у школі та сім'ї

4'04

Перший Європейський форум учителів-новаторів

У Лондоні (Велика Британія) 29–30 квітня відбувся перший Європейський форум учителів-новаторів Innovate Teachers 2004. У ньому взяли участь більш, ніж 130 представників майже з усіх країн Європи, а також представники США, які протягом 2-х днів ділились досвідом, шукали однодумців і партнерів, окреслювали перспективи подальшої роботи з активного залучення інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) у навчальний процес. Організатором та спонсором форуму виступила фірма Microsoft.

Нашу країну на цій зустрічі, яку можна віднести до розряду глобальних світових подій у галузі освіти, після прискіпливого конкурсного відбору організаторами представляли вчителі інформатики міста Києва Колесніков Сергій Якович — учитель-методист середньої спеціалізованої школи з поглибленим вивченням інформаційних технологій №79, Кузьмінська Олена Геронтіївна — учитель-методист ліцею «Наукова зміна» та Заслужений учитель України, викладач англійської мови гімназії «Троещина» Гатальська Валентина Іванівна. Усі вони — активні автори нашого журналу. Редактор Фокіна Тамара Михайлівна взяла в учасників форуму інтерв'ю.

Т.М. Яка головна мета проведення форуму?

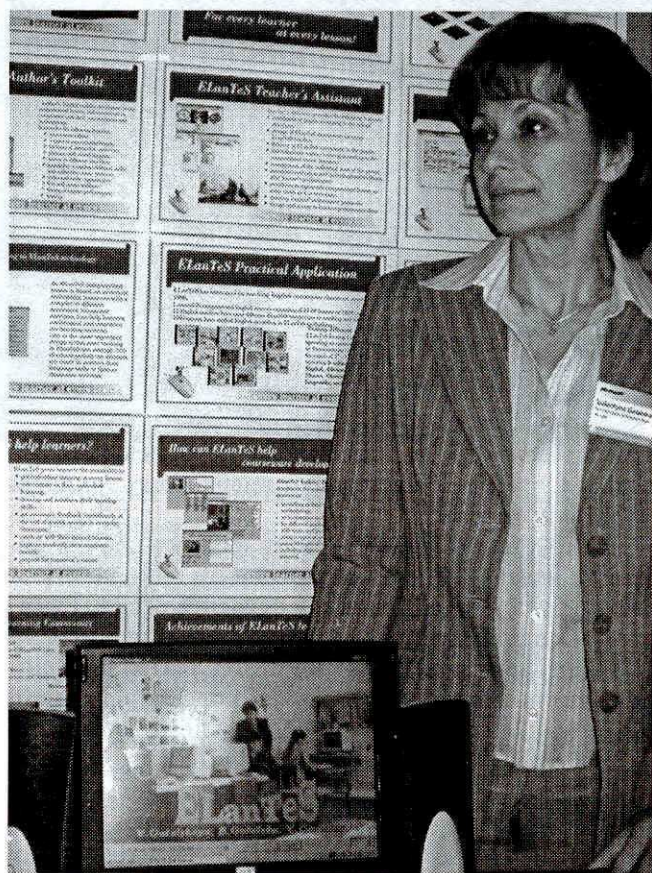
В.І. Гатальська. Головна мета форуму — об'єднати зусилля вчителів-новаторів, які використовують інформаційно-комунікаційні технології у навчанні, для покращення стану освіти в Європі.

Т.М. Як форум був організований і як проводився?

В.І. Гатальська. У перший день форуму виступали науковці, професори з різних країн, представники Microsoft, що відповідають за освітні програми корпорації. Усі вони розповідали про можливості сучасної техніки та перспективи на майбутнє. Нам показали, як проходять відеоконференції, з'єднуючи різні країни і континенти в єдиному віртуальному середовищі. Професор Стефан Хеспель розповів про історію створення та можливості віртуальної Ultralab. Його виступ з використанням Інтернет-технологій залучив до обговорення та демонстрації можливостей спілкування учасників конференції в Лондоні, представників Австралії, США, Австрії та Італії в рамках однієї інформаційної доповіді.

С.Я. Колесніков. Запам'ятався виступ Пітера Твінінга з відкритого університету Британії, який проаналізував думки учасників форуму щодо місця ІКТ у розвитку освіти та самої освіти в сучасному суспільстві.

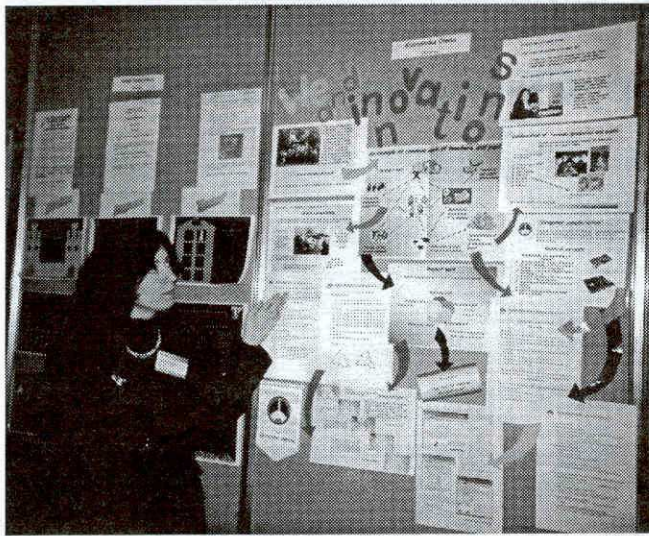
Його виступу передувало проведення двох анкетувань, на запитання яких із використанням засобів Інтернету давали відповідь учасники форуму попередньо, за декілька днів до його початку. Крім того, відповідним анкетуванням були охоплені певні категорії вчителів для визначення окремої незалежної думки. Виступ проводився в умовах використання інформаційних технологій як у демонстраційному

В.І. Гатальська

вигляді положень доповіді, так і у вигляді інтерактивного спілкування слухачів із доповідачем і миттєвій обробці результатів опитування учасників форуму. Для цього використовувалась спеціальна апаратура, кінцевим елементом якої (для слухачів) був комунікатор, що дозволяв кожному з них висловити свою думку в ході обговорення проблемних питань доповіді. Доповідач зумів глибоко розкрити обговорюване питання, створити проблемну ситуацію щодо пошуку шляхів його розв'язання, дав можливість слухачам, об'єднавшись у групи, виробити свою власну думку з приводу певних локальних рішень проблеми і переконливо довів, що основою розвитку сучасної освіти є соціальне замовлення суспільства. Враховуючи надзвичайно активну участь слухачів у пошуку відповіді на це питання, знайдена відповідь була дуже переконливою. Глибока підготовка, десятки діаграм та наочних матеріалів, аналіз суспільно-психологічних проблем, пошукова організація розв'язання питання, можливість активної позиції слухачів за допомогою інформаційних технологій, роблять цю доповідь методологічним відкриттям.

В.І. Гатальська. Другий день форуму було присвячено особистому спілкуванню учасників. Більшість із них заздалегідь підготували виставкові сте-

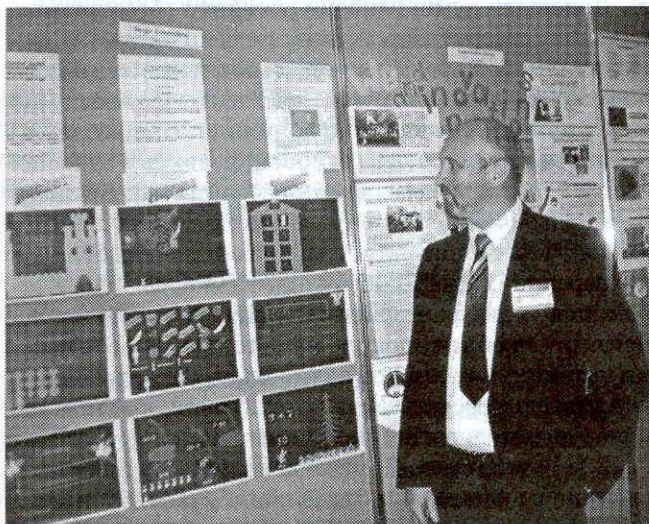
О.Г. Кузьмінська

нди, презентації, на яких висвітлювались питання освіти в країні та досягнення навчальних закладів та авторів стендів.

О.Г. Кузьмінська. Учасники форуму наочно показали надзвичайно широкий спектр використання інформаційних технологій у сучасній освіті. Гуманітарні та природничі науки, спілкування в мережі Інтернет, довідкові системи і навіть театральна діяльність учнівських аматорських колективів значно вдосконалюються з використанням комп'ютера.

Т.М. Чи демонстрували Ви на форумі власні розробки?

С.Я. Колесников. Значну увагу привернуло питання використання інформаційних технологій у початковій школі, що організоване в м. Києві. По-перше, це питання актуальне для багатьох держав Європи. У Франції, Бельгії та Польщі відповідний напрямок освітньої науки існує вже протягом 2–3 років. По-друге, значну повагу навіть у консервативних англійців викликало те, що відповідна робота в нашій державі ведеться планово, з охопленням усіх компонентів, необхідних для такої діяльності: підручники, програмне забезпечення, методична підтримка, організаційні заходи щодо підготовки вчителів.

С.Я. Колесников

Велику зацікавленість викликав в учасників форуму проект «Каштан», що протягом більше десяти років розробляється і впроваджується в школах м. Києва. Програмна реалізація електронного збірника вправ та задач з математики була відкриттям форуму. Значна кількість учасників виявила бажання більш детально познайомитись із відповідними програмними засобами та мати можливість використовувати їх у практичній діяльності. Результати експерименту за проектом «Каштан», що протягом п'яти років проводиться в м. Києві, викликали значну кількість схвальних відгуків.

Т.М. Напевне, вирушаючи на форум, Ви ставили перед собою якусь мету. Які у Вас особисто були надії, сподівання, і чи справдилися вони? Які висновки Ви зробили? З якими відчуттями повернулись додому?

В.І. Гатальська. Звичайно, мені було дуже цікаво взяти участь у європейському форумі такого рівня. Я познайомилась із сучасними тенденціями використання ІКТ в освітніх закладах Європи; побачила, що і як використовують учителі різних країн на уроках, почула думки науковців, учителів. Я сподівалась почути і побачити діючі, надійні методики використання ІКТ у повсякденній роботі вчителя, те, над чим я працюю вже протягом 9 років. Усе, що я побачила, це те, що переважна більшість учителів користується послугами й ресурсами Інтернету. Я також постійно користуюсь послугами Інтернету, але, спираючись на власний педагогічний досвід, вважаю, що Інтернет за своїми функціями й можливостями більше підходить для самостійного навчання й позаурочної роботи. Він поки що не може стати невід'ємним компонентом навчального процесу на уроці. Повторюю, це мій власний досвід вивчення можливостей використання Інтернету саме на уроках.

На мою думку, пошук ефективного використання ІКТ у навчанні ще триває навіть у тих країнах, де уряди витрачають великі суми з бюджету на придбання техніки, оскільки, головна проблема, на мою думку, полягає в розробці ефективного програмного забезпечення та методик його використання вчителями. Я сподіваюсь, що перший форум учителів-новаторів стане початком співпраці науковців і вчителів-практиків у пошуках раціонального використання ІКТ у навчанні та розробці ефективних методик їх використання.

О.Г. Кузьмінська. Сучасний учитель повинен активно застосовувати різні технології (не тільки ІКТ), комп'юючи їх та адаптуючи до конкретного предмета й теми. Вибір освітніх технологій — це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи вчителя з учнем. Необхідно чітко визначити цілі, сформулювати завдання, оцінити можливості, свідомо підібрати технології та шляхи їх застосування. При цьому, у нагоді можуть стати такі прості й повсякденні питання, якщо проаналізувати їх належним чином: «Хто? Де? Коли? Навіщо? Як?». Наприклад, відповідь на останнє запитання може бути сформульована таким чином.

Шляхи застосування ІКТ у навчальному процесі:

- підтримка (автоматизація без модифікації навчальних цілей за умови впровадження ІКТ);
- заміщення (дистанційне навчання тощо);
- розширення (надання додаткових можливостей, що спричиняє деякі зміни навчальних цілей та модифікацію процесу навчання учнів);
- трансформація (зміна навчальних цілей, перегляд форм організації навчального процесу з урахуванням розвитку ІКТ).

Трансформація процесу навчання можлива лише за умови використання комп'ютерів та ІКТ як засобу навчання. Можливо, учителі, які активно та цільово працюють над подібною трансформацією, і є новаторами, що постійно відшукують нові методи, форми та засоби навчання, експериментують, намагаються тримати зв'язок із сучасним світом, не втратити орієнтири в шаленому інформаційному просторі. А що в результаті? А в результаті — нові цілі, завдання, пошук. Результати в кожного різні, та в будь-якому разі впровадження ІКТ у навчальний процес сприяє:

- розвитку в учнів мислення високого рівня (за Блумом);
- можливість моделювання як у вузькому розумінні, так і в ході побудови власної навчальної траєкторії;
- розширення простору знань учнів шляхом використання мож-

ливостей Інтернету, електронних енциклопедій, довідників тощо;

- соціалізації учнів у сучасному інформаційному суспільстві (наприклад, залучення учнів до проектної діяльності);
- наслідуванню та комунікації знань (шкільні Weбсайти, форуми, телеконференції, віртуальне навчання тощо).

А це — найголовніше — творчі, активні, конкурентноспроможні учні. Хіба для цього не варто працювати?

С.Я. Колесников. Сучасна освіта неможлива без використання інформаційних технологій і застосування їх обґрунтоване практично в кожному з видів навчальної діяльності — у цьому я знайшов ще одне підтвердження в дні форуму.

Т.М. Ви сказали, що це був перший форум. Чи плануються подібні заходи в майбутньому?

В.І. Гатальська. Представник Microsoft повідомив, що корпорація планує наступного року провести подібний форум для вчителів не тільки Європи, а й усього світу. А протягом року організація «Innovative Teachers» збирається проводити різні міжнародні проекти, які будуть цікаві для вчителів та їхніх учнів.

Т.М. А чи можуть інші вчителі стати членами цієї організації?

В.І. Гатальська. Європейська організація вчителів «Innovative Teachers» відкрита для всіх, хто відчуває, що він має і може щось сказати іншим. Практично кожний учитель, який бажає поділитись своїм досвідом із колегами з різних країн може приєднатись до цієї організації. Для цього потрібно подати необхідні документи, відповісти на певні запитання, описати свою інноваційну методикку. Я пропоную всім, хто зацікавився можливістю спілкування з кращими викладачами Європи, приєднатись до організації «Innovative Teachers».

О.Г. Кузьмінська. З питаннями, висвітленими на стендах форуму, можна більш детально ознайомитись в Інтернеті за адресою:

<http://www.leadingteachers.com>.